
HARDANGERVIDDA VILLREINUTVAL

ANALYSE

AV

FELLING OG KONTROLLKORT

2012

*Fellingsresultat
Kvoter og fordeling av felte dyr
Kommunevis felling fordelt på dato
Radiomerkede simler – områdebruk i jakta
Overføring av kort
Innlevering / utfylling av kontrollkort
Felling av bukk i brunst
Tiltak for bedre jakt i Hordaland
Samjaksavtaler statsallmenningene
Flaskehalsler / Barrierer
Kalve- og strukturtellinger 1995 - 2012
Kvoter og felling 1978 - 2012*

**Utarbeidet for Hardangervidda villreinutval
av
Svein Erik Lund**

FELLING HARDANGERVIDDA 2012

Kommune	Totalt/kalv /s&u/fritt dyr/	Kalv hunn	Kalv hann	1 ½ simle	1 ½ buk	Simle	Bukk	TOTALT
Vinje	1139 342/627/170	25	42	29	77	136	106	415
Nore og Uvdal	1080 323/593/164	11	10	5	5	58	23	112
Ullensvang	775 234/425/116	2	5	6	19	28	29	89
Eidfjord	892 266/492/134	9	8	6	12	26	28	89
Tinn	855 255/467/128	15	18	14	30	54	52	183
Ulvik	225 67/124/34	2	4	2	11	25	10	54
Odda	711 213/391/107	8	13	7	49	44	50	171
Hol	289 87/160/42	6	6	0	11	16	16	55
Aurland	18 6/9/3	0	0	1	0	0	1	2
Rollag	16 5/9/2	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	6000 1800/3300/900	78	106	70	214	387	315	1170

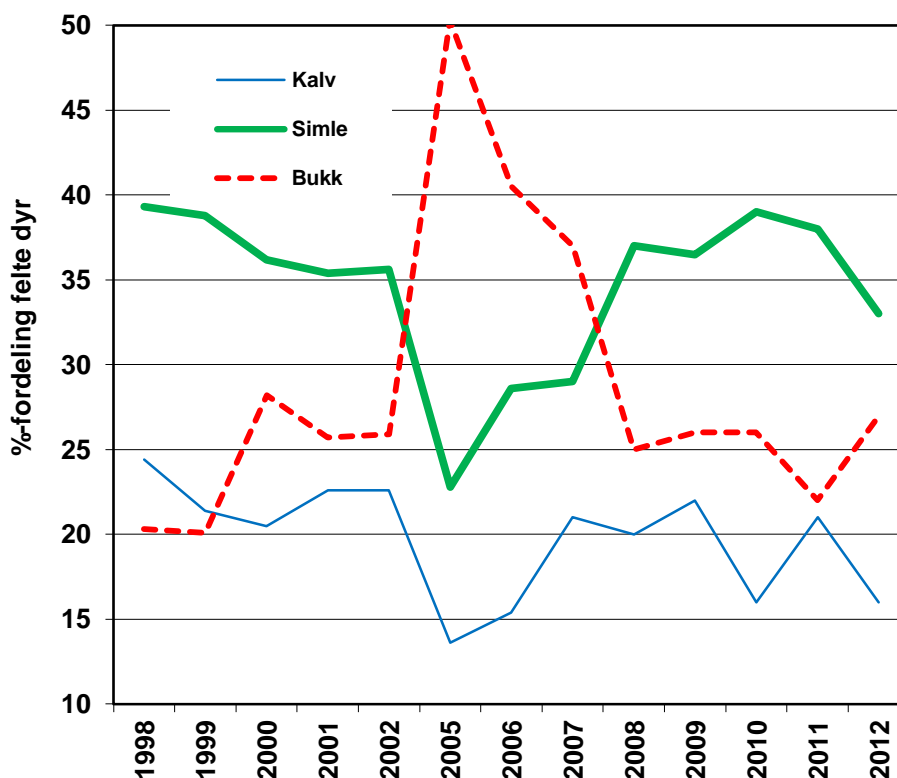
Det høye uttaket av 1,5-årig bukk som utelukkende felles på simle/ungdyrkort er ”imponerende”. Spesielt ”imponerende” blir det når uttaket skjer i områder det har vært lite villrein i jakta. For eksempel kan det nevnes at i Odda kommune ble det totalt felt 45 dyr de to første dagene av jakta, hvorav 23 stk. 1,5-årig bukk felt på su-kort. Totalt ble det i Odda kommune felt 49 stk. 1,5-årige bukker – alle på su-kort. Det er også noen vald i Vinje som ofte klarer å felle en stor andel 1,5-årige bukker på tross av lite med dyr i terrenget. På noen av kontrollkorta er det også påført slaktevekt og tilbakemeldingene tyder på særdeles gode ungdyrvekter i høst.....

KVOTER OG FORDELING AV FELTE DYR

Tabell 1: Prosentvis fordeling av felte dyr årene 2002 - 2012

Type dyr	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2002
Kalv	15,7	21,3	15,5	22,0	19,9	20,9	15,4	13,6	22,6
Ungdyr	24,3	18,7	19,5	15,5	17,8	12,7	15,4	13,3	15,9
Simle	33,1	38,0	39,3	36,5	37,5	29,2	28,6	22,8	35,6
Bukk	26,9	22,0	25,7	26,0	24,8	37,3	40,6	50,3	25,9
Kvotestørrelse	6.000	5.000	2.000	1.500	1.500	1.800	3.500	2.500	2.500
% fridyrkort	15%	15%	20%	25%	25%	35%	35%	40%	30%

Fordelingen av felte dyr (tab. 1 og fig. 1) holdt seg relativt stabil i perioden 1998 - 2002. Dette på tross av forskjeller i kvotestørrelse, korttyper, jaktforløp og kalvetilvekst. I 2005-2007 ble det en vesentlig forandring i fordelingen av de forskjellige kategoriene dyr. Andel bukk i uttaket fikk en kraftig økning, mens andel simler og kalv ble redusert sammenliknet med tidligere år. Denne endringen var ventet som følge av økt andel fridyrkort i kvoten (40% i 2005, 35% i 2006 og 2007), samt at det f.o.m. 2005 ble innført egne kalvekort slik at antall simlekort ble kraftig redusert. For eksempel ble det både i 2002 og 2005 utstedt 2.500 kontrollkort. Den reelle kvoten var imidlertid vesentlig forskjellig da det i 2002 var kalvekort inkludert i alle simlekortene, mens det var egne kalvekort i 2005. I 2005 var det 875 s/u-kort (35%), mens det i 2002 var hele 1.750 s/u-kort (70%) og tilsvarende antall kalvelapper på disse kortene. I perioden 2008 – 2012 er andel frie dyr i kvoten bevisst redusert for å dreie avskyting fra bukk og over til simler/ungdyr. Dette for å nå målet om 40% simle i bestanden etter jakt.

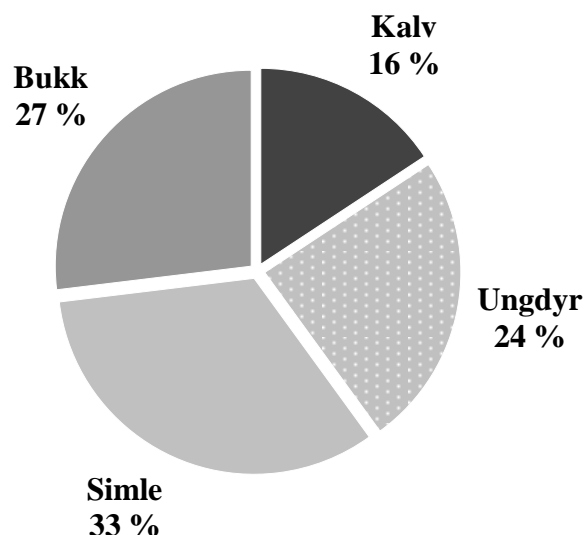
Figur 1: Prosentvis fordeling av felte dyr årene 1998 - 2012

Avskyting av bukk

Andel fridyrkort i kvoten var i perioden 1994 – 1999 på 15%, med unntak i 1997 hvor andelen var nede på 10%. Årene 2000, 2001 og 2002 ble andel fridyrkort i kvoten økt til hhv. 20%, 25% og 30%. Avskytingen disse årene viser at fordelingen av felte dyr har vært stabil, på tross av relativt store variasjoner i total kvote, andel simlekort og kalvekort. Det synes å være en klar sammenheng mellom andel fridyrkort i kvoten og fordeling av felte dyr. Fordeling av felte dyr kan i stor grad styres gjennom andel fridyrkort i tildelingen.

Økningen av andel fridyrkort i perioden 2005 – 07 førte til en økning i bukkeandelen blant felte dyr, med tilsvarende reduksjon i simleandelen. I 2005 og 2006 / 2007 ga en kvotetildeling på h.h.v. 40% og 35% fridyrkort h.h.v. 50% og 41% / 37% voksen bukk i uttaket. En reduksjon av andel frie dyr i kvoten årene 2008 – 2012 ga et redusert uttak av voksen bukk blant felte dyr, noe som var forventet og et bevisst valg for å redusere simleandelen i bestanden etter jakt.

En økning av fridyrandelen synes å gi en sikker respons gjennom økt andel voksne bukker blant felte dyr. Hvor stor økning varierer imidlertid. Dette er trolig avhengig av hvordan avskytingen fordeles over villreinområdet. Det synes å være en tendens til at desto dårligere jakta er i en kommune, desto større overvekt av voksen bukk blant felte dyr, selv om dette ikke alltid er tilfelle. Kommuner med relativt dårlig jakt og høy andel felte bukk drar normalt opp snittet for vidda totalt. Ved en gitt andel fridyrkort i kvoten synes andelen voksne bukk blant felte dyr å øke ved dårlig jakt og minke ved god jakt. Dette skyldes trolig at jegerne prioriterer å felle bukk før andre dyr når muligheten byr seg. Det er også en realitet at det i noen områder felles mange ”1,5-årige bukker”, selv med i år med dårlig jakt / lite dyr. Det reelle uttaket av voksen bukk er derfor høyere enn det som fremgår av offisiell fellingsstatistikk.

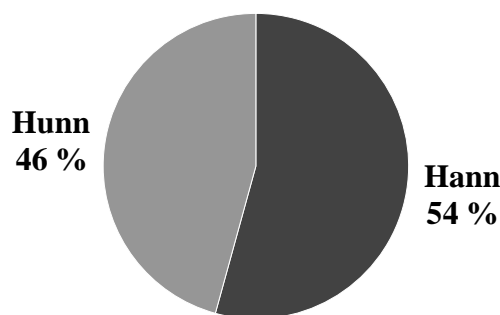
Figur 2: Fordeling av felte dyr høsten 2012.

Strukturutvikling

Som en del av strategien med å redusere stammen og begrense tilveksten ble avskytingen i perioden 1994 - 1999 dreid mot simler og det var en overvekt av hunndyr blant felte dyr. Dette endret seg i perioden 2000 - 2002 hvor kjønnsfordelingen i uttaket var 50 : 50 (tab. 2, fig. 4).

I 2005 ble det gjort et valg ved kvotefastsettingen om å øke avskytingen av bukk i forhold til simler. Dette resulterte i hele 65% hanndyr i uttaket. For å redusere uttaket av hanndyr ble andel bukk i kvoten redusert noe i 2006 og 2007. Disse to årene ble det felt h.h.v. 60% og 59% hanndyr (fig. 3). I årene 2005-2007 ble det for første gang siden 1978 felt flere voksne bukker enn simler.

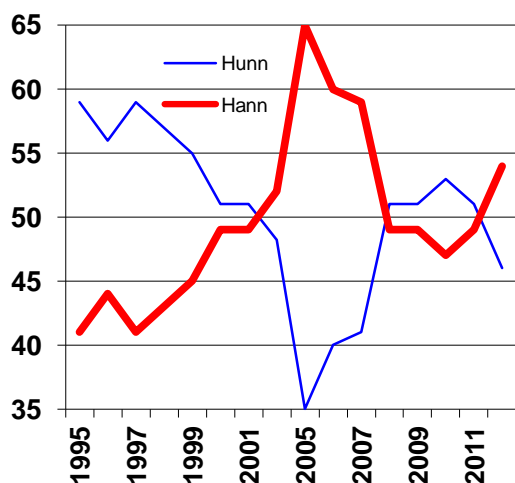
Den økte avskytingen av hanndyr i forhold til hunndyr var forventet å gi noe utslag i stammens struktur. Strukturteilingene viser også en reduksjon i andel voksen bukk og en økning i andel simler. At det store uttaket av hanndyr og voksne bukker ikke har gitt større utslag i strukturen enn det teilingene viser skyldes nok det forhold at bestandsveksten demper virkningene og at det trolig er noe flere hannkalver enn hunnkalver ved jaktstart (fig. 5). Økningen av andel hannkalv i uttaket i årene med lav kvote kan skyldes økt jegerseleksjon. Ved kvotefastsettingen årene 2008 – 2012 var det et mål om å få et jevnere kjønnsuttak og ikke ytterligere redusere bukkeandelen. Andel frie dyr i kvoten ble redusert og avskytingen viser at jevnere kjønnsfordeling ble oppnådd. Under strukturteilingen i 2012 ble det funnet 21,5% voksen bukk 3,5 år og eldre og 39,5% simle. Gjennom redusert uttak av hanndyr / økt uttak av hodyr de fire siste årene har en klart å opprettholde en god bukkeandel og redusere andel simler i bestanden etter jakt.

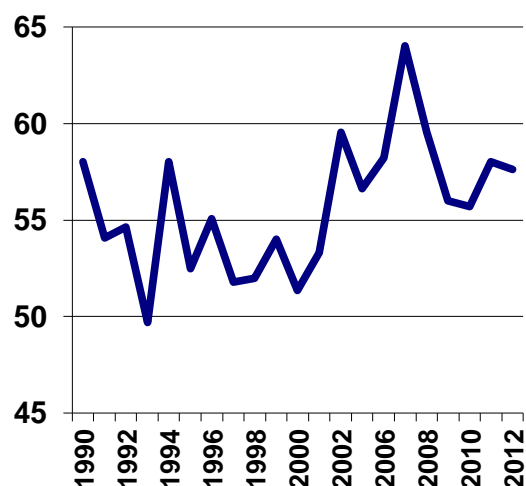
Figur 3: Kjønnsfordeling felte dyr 2012.

Tabell 2: Kjønnsfordeling hos felte dyr i perioden 2000 – 2012.

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2002	2001	2000
Hanndyr	54	49	47	49	49	59	60	65	52	49	49
Hunndyr	46	51	53	51	51	41	40	35	48	51	51

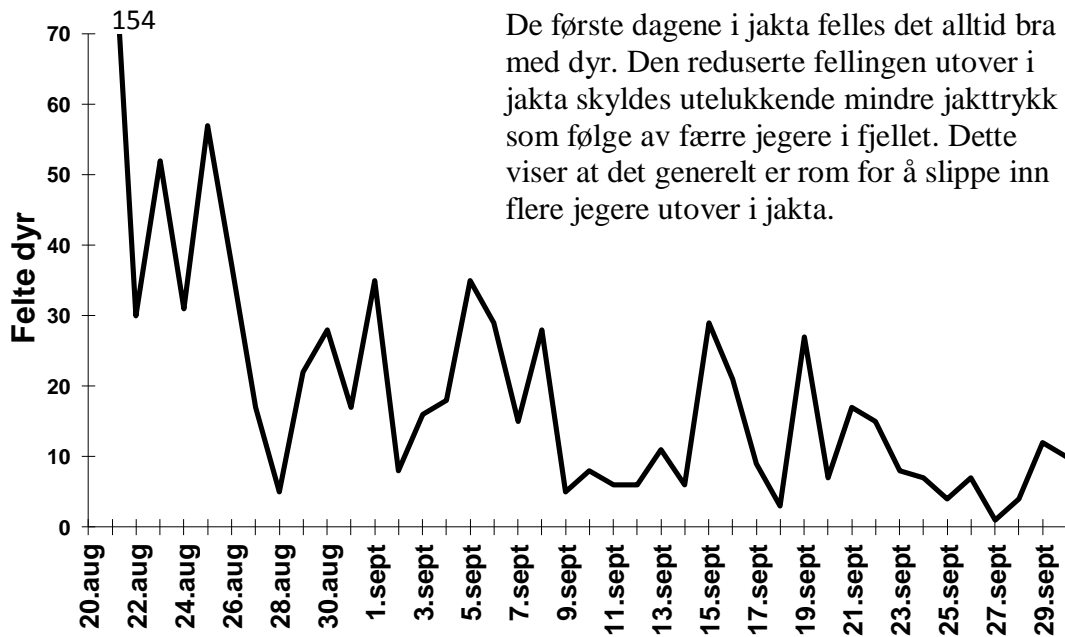

Figur 4: Kjønnsfordeling felte dyr.

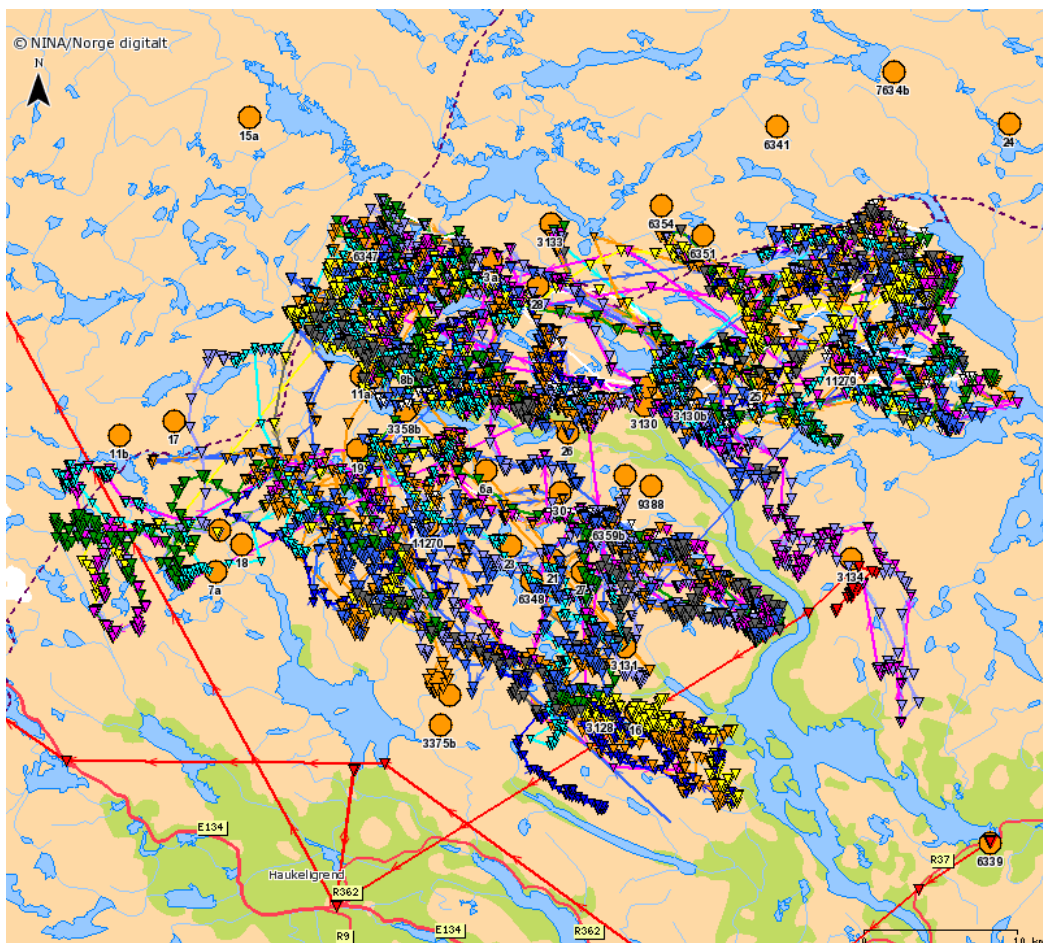

Figur 5: Andel bukkekalv blant felte kalver.

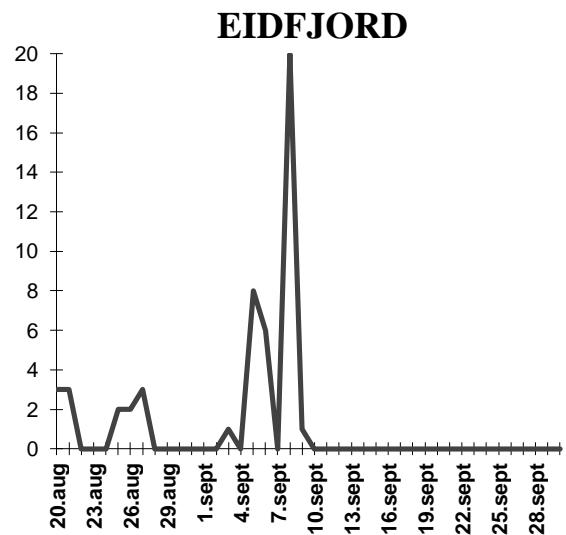
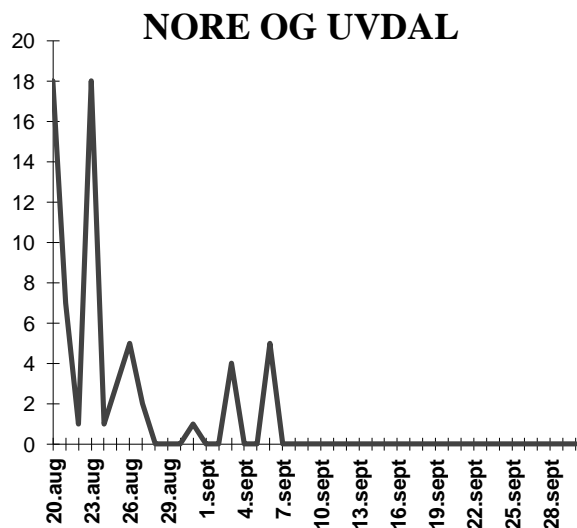
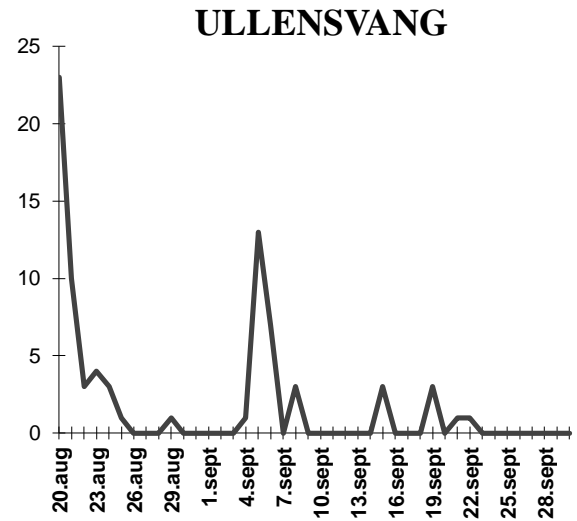
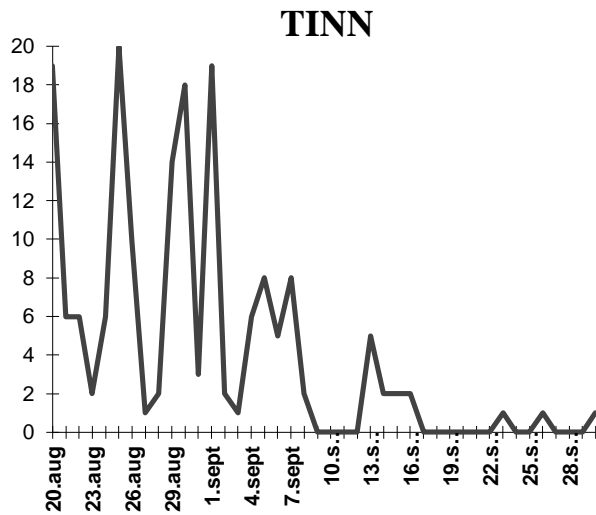
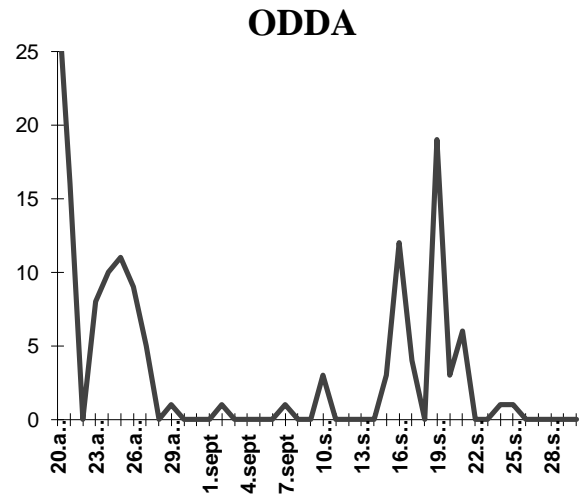
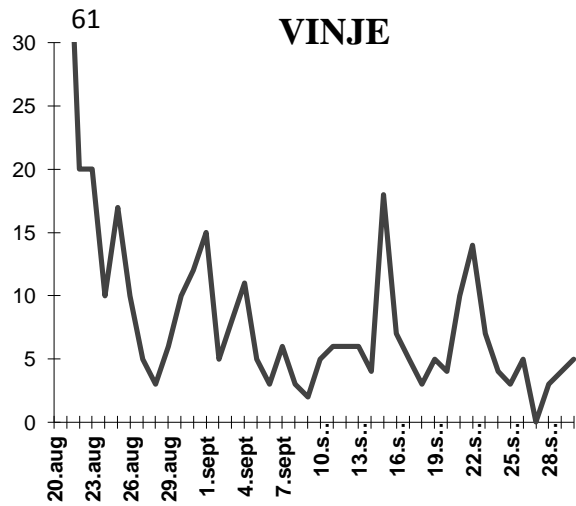
KOMMUNEVIS FELLING FORDELT PÅ DATO

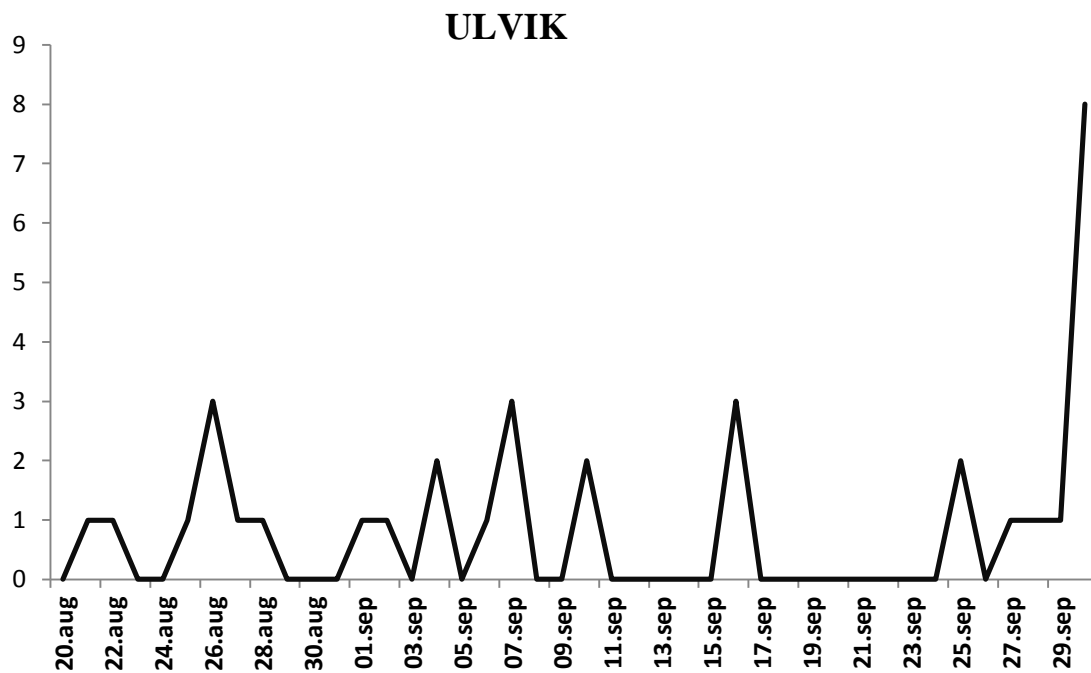

Felling fordelt på den enkelte dag, samlet for hele villreinområdet.

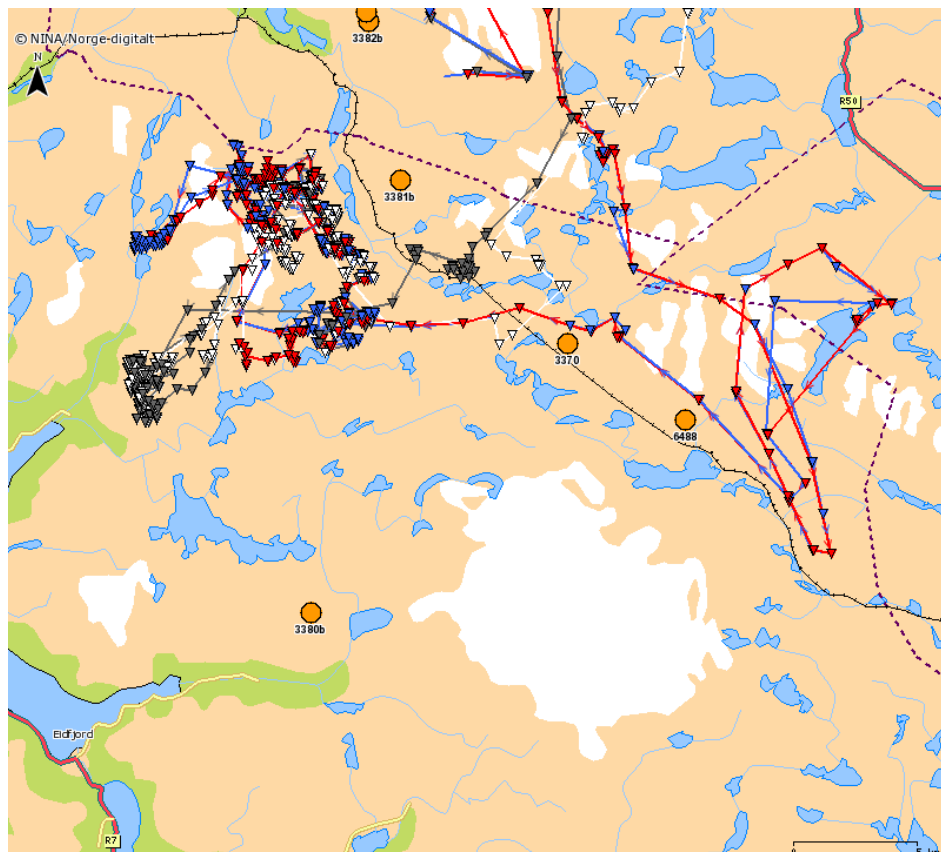

GPS-merkede simler sin arealbruk fra 20. august til og med 30. september.

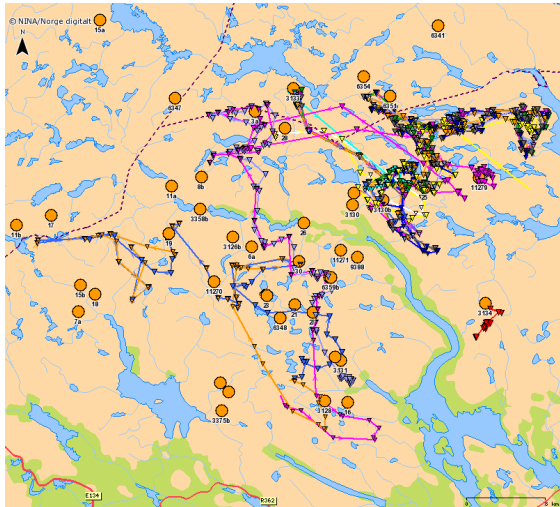

Villrein fra Nordfjella villreinområde har regelmessig begynt å bruke området sør for Bergensbanen, som forvaltningsmessig er en del av Hardangervidda villreinområde. Det ble trolig felt 46 Nordfjellarein i dette området høsten 2012. 42 dyr ble trolig felt på kort fra Ulvik, 2 dyr felt på kort fra Aurland og 2 dyr felt på kort fra Eidfjord.

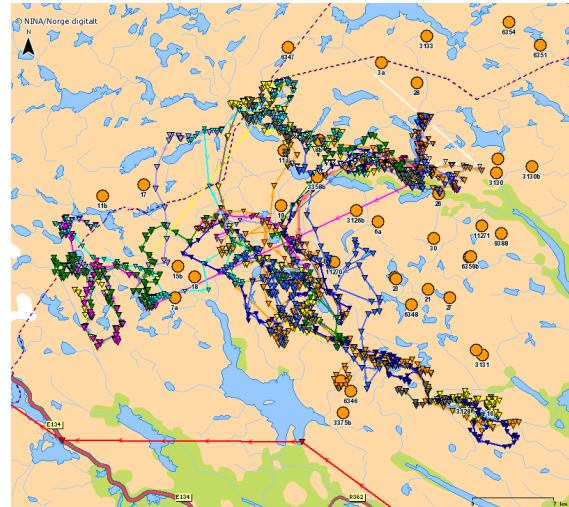

Radiomerkede dyr fra Nordfjella på Hardangervidda i perioden 20/8 – 30/9 2012.

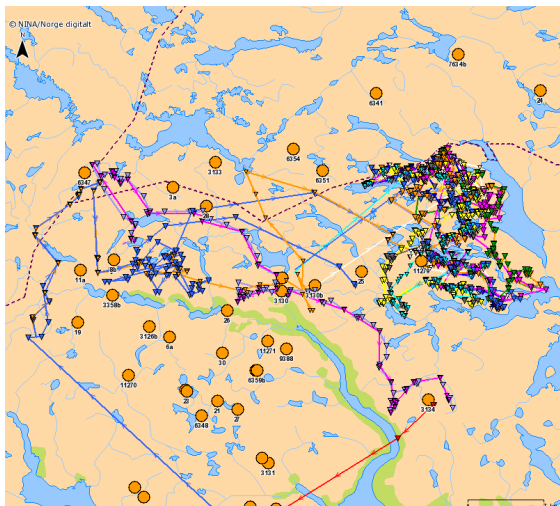
RADIOMERKEDE SIMLER – OMRÅDEBRUK I JAKTA

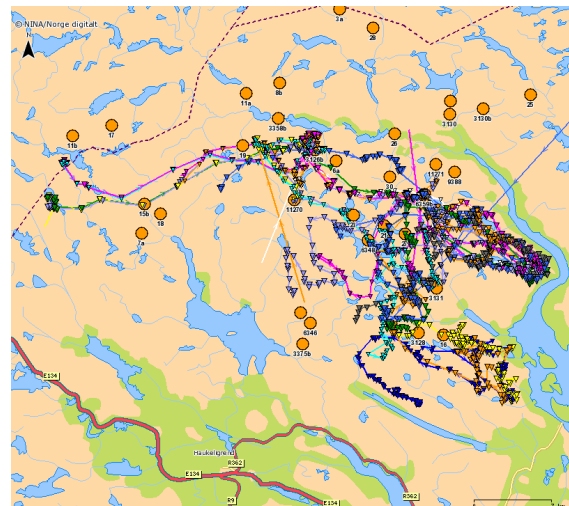
Perioden 20-25. august

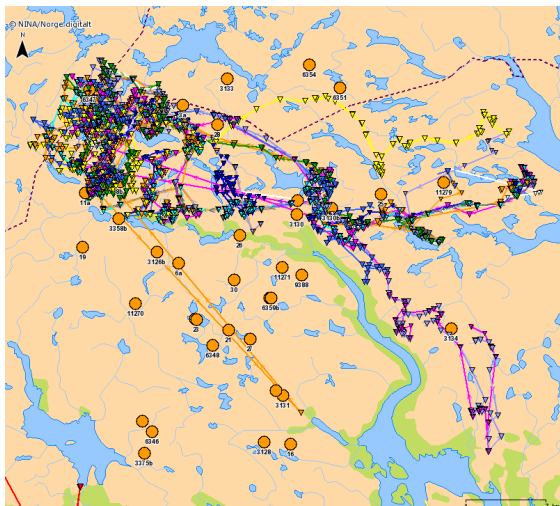
Perioden 11-20. september

Perioden 26-31. august

Perioden 21-30. september

Perioden 1-10. september

Reinen benyttet i jakta kun ca. 20% av villreinarealet og dette gjør det svært vanskelig å få felt nok dyr. Dette medfører også at de som faktisk har rein i sine områder i jakta har et stort ansvar (og utfordring) for å utnytte egen tildelt kvote, samt slippe inn jegere / ta inn kort fra andre områder uten rein.

OVERFØRING AV KORT

Det er ikke alle jegere som påfører fellingssted på kontrollkortets bakside, så det ikke mulig eksakt å fastslå hvor mange dyr som er felt ved overføring til annet vald. Kjennskap til de ulike vald og villreinens områdebruk, kombinert med påført innførselstillatelse ol., gjør det mulig å få en oversikt over antall dyr som er felt etter overføring til annet vald. I offisiell fellingsstatistikk blir felling registrert på det vald som har fått utstedt fellingstillatelsen uavhengig av hvilket vald dyret er felt på. Dette gjør at vald som ikke har hatt dyr i jakta kan ha god felling iht. fellingsstatistikken. Vald med dyr og som mottar kort fra andre vald vil i realiteten ha større felling enn det som registreres. Nedenfor er det satt opp en kommunevis oversikt over antall dyr felt etter overføring.

Nore og Uvdal: 54 av 112 dyr ble felt etter overføring til annet vald. 15 av disse var felt i Vinje, 1 felt i Tinn og 25 stk. felt enten i Vinje eller Tinn. Av de totalt 41 dyra som ble felt i Telemark var det kun 9 kort som var påført fellingssted.

Tinn: Tinn kommune er ett vald oppdelt i mange jaktfelt. Med manglende/varierende merking av korta og svært få kort med påført fellingssted er det vanskelig å få oversikt over kortflyten mellom jaktfeltene. Ut fra informasjonen på korta synes det å være kun to dyr som er felt utenfor Tinn kommune og minst 43 dyr som er felt etter overføring til annet jaktfelt i Tinn. Sammenliknet med 2011 virker det å ha vært en større kortflyt mellom jaktfeltene i høst.

Vinje: Trolig ingen dyr felt utenfor kommunen. Kun et fåtall dyr (men minst 23 stk.) er felt på et annet vald i Vinje.

Odda: Minst 28 av 171 dyr ble felt etter overføring til annet vald. Av disse 28 var 16 dyr felt i Vinje.

Ullensvang: Minst 13 av 89 dyr ble felt etter overføring til annet vald. Av disse var 3 dyr felt i Eidfjord og 7 dyr felt i Vinje.

Eidfjord: Minst 47 av 89 dyr ble felt etter overføring til annet vald. Av disse var 19 dyr felt i Vinje og 2 dyr felt i Nore og Uvdal. Minst 26 dyr er felt etter overføring mellom vald i Eidfjord.

Ulvik: 12 av 54 dyr er felt i annen kommune. 3 stk i Nore og Uvdal, 1 stk. felt i Odda og 8 stk. felt i Ullensvang.

Hol: Alle 55 dyr er felt i annen kommune. 24 dyr er felt i Tinn og 31 dyr er felt i Vinje.

Vinje er den kommunen som mottar flest kort / jegere fra andre kommuner og totalt minst 83 dyr er felt i Vinje etter overføring av kort fra andre kommuner. Det trolig felt over 500 dyr i Vinje, selv om offisiell fellingsresultat er 415 dyr.

Av 495 kort med påført fellingssted var 154 dyr felt etter overføring til annet vald. Av disse var 99 dyr felt etter overføring til vald i en annen kommune. Dette betyr at minst 13% av alle dyr er felt på et annet vald etter overføring. I tillegg er det en del kort uten påført fellingssted som en med stor sannsynlighet kan anta er benyttet og felt på annet vald. Dette dreier seg om mellom 50 – 100 dyr, noe som medfører at ca. 17 – 21% av alle felte dyr er felt etter overføring av kort til annet vald.

INNLEVERING / UTFYLLING AV KONTROLLKORT

For at villreinutvalet skal ha mulighet til å innhente mye av de opplysningene som fremkommer av denne rapporten er det helt avgjørende at alle kontrollkort som det er felt dyr på blir levert inn. Stort sett blir innleveringen god, men det varierer hvor godt/riktig utfyllt kontrollkortene er.

Tabell 4: Kommunevis oversikt over andel av brukte kontrollkort som er levert inn.

Kommune	Andel av brukte kontrollkort innlevert						
	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Nore og Uvdal	97 %	98 %	98 %	97 %	96 %	91 %	92 %
Tinn	97 %	99 %	94 %	93 %	99 %	96 %	100 %
Vinje	100 %	99 %	92 %	97 %	99 %	98 %	100 %
Odda	99 %	95 %	100 %	100 %	99 %	96 %	98 %
Ullensvang	98 %	100 %	96 %	97 %	99 %	97 %	99 %
Eidfjord	98 %	98 %	100 %	92 %	94 %	98 %	100 %
Ulvik	100 %	98 %					
Hol	100 %	97 %					
Hele vidda	99 %	99 %	97%	96 %	97 %	96 %	98 %

Når det gjelder utfylling av kontrollkortets bakside og angivelse av fellingssted så gjøres dette på mellom 40 – 50% av korta. Dette burde vært vesentlig høyere for å få bedre oversikt over hvor mange kort som overføres mellom vald og hvor dyra felles. Når det gjelder HA-Tinn burde korta vært bedre merket med tanke på hvilket jaktfelt kortet tilhører og hvilket jaktfelt dyret er felt på.

Tabell 5: Kommunevis oversikt over hvor stor andel av kontrollkorta hvor fellingssted (vald nr.) var påført kontrollkortets bakside.

Kommune	Andel av innleverte kort hvor fellingssted (vald nr.) er påført						
	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Nore og Uvdal	66 %	51 %	70 %	64 %	52 %	65 %	53 %
Tinn	15 %	28 %	24 %	27 %	29 %	28 %	30 %
Vinje	43 %	51 %	56 %	59 %	50 %	42 %	57 %
Odda	52 %	41 %	41 %	39 %	41 %	62 %	56 %
Ullensvang	46 %	51 %	46 %	52 %	35 %	44 %	53 %
Eidfjord	29 %	47 %	36 %	39 %	33 %	47 %	48 %
Ulvik	62 %	86 %					
Hol	53 %	86 %					
Hele vidda	43 %	48 %	50 %	49 %	42 %	48 %	50 %

Kort som det er felt dyr på er brukt og skulle således vært korrekt utfyllt. Generelt er det få kort som mangler underskrift fra rettighetshaver, mens noe flere kort mangler underskrift fra jeger (jf. tabell 6).

Når kort skal overføres fra det vald kortet er tildelt og til et annet vald, skal det foreligge skriftlig tillatelse. Det skal være skriftlig tillatelse fra både avgivende og mottakende vald. På kortet er det egne rubrikker som kan benyttes til dette. I tabell 6 er det angitt hvor mange kort fra den enkelte kommune som mangler utførselstillatelse og/eller innførselstillatelse. Dette ut fra de kort der en vet at dyret er felt på annet vald enn det vald kortet opprinnelig er utstedt på. Det er imidlertid viktig å huske at slike tillatelser kan foreligge på eget ark, så selv om dette ikke er påført kortet så kan det formelle være i orden.

Tabell 6: Kommunevis oversikt over hvor mange kort som mangler underskrift fra grunneier eller jeger, samt mangler påført tillatelse til utførsel fra valdet og/eller innførsel til nytt vald.

Kommune	Antall kort som mangler:			
	Grunneiers sign. ¹⁾	Jegers sign.	Utførsels-tillatelse	Innførsels-tillatelse
Nore og Uvdal	5	0	2 av 54 ¹⁾	35 av 54 ¹⁾
Tinn	0	18	0	0
Vinje	2	11	2 av 23	7 av 23
Odda	0	0	17 av 28 ²⁾	16 av 28 ²⁾
Ullensvang	0	0	0	0
Eidfjord	0	8	3 av 21 ¹⁾	11 av 21 ¹⁾
Ulvik	0	2	12 av 12 ³⁾	0
Hol	0	0	0	15 av 55 ¹⁾

¹⁾ Alle kort som mangler signering for utførsel- eller innførsel er benyttet i Telemark.

²⁾ 2/3 av kortene som mangler signering for utførsel- eller innførsel er benyttet iht. skriftlig samjaksavtale innen Odde kommune.

³⁾ Alle kort fra Ulvik som er benyttet i en annen kommune mangler signering for utførselstillatelse, men det foreligger skriftlig samjaksavtale.

De aller fleste kort er korrekt utfylt når det gjelder underskrift fra grunneier og jeger. I de tilfellene dette ikke er i orden så er dette i hovedsak på private områder i Telemark. På statsallmenningene er dette som regel i orden.

I de fleste tilfellene hvor det på kortet mangler signering for inn- eller utførselstillatelse i Hordaland er dette formelt i orden gjennom egne samjaksavtaler inngått i forkant av jakta. Der hvor private områder i Telemark kjøper kort fra randområdene i Buskerud og Hordaland mangler ofte innførselstillatelse.

52 kort mangler dato for felling.

FELLING AV BUKK I BRUNST

I etterkant av jakta i 2008 var det avisoppslag og innslag på radio om jegere som i slutten av jakta felte voksne bukker i brunst.

Villreinutvalet har derfor de siste årene oppfordret jegerne til ikke å felle voksen bukk etter 20. september. I de fire siste årene har det blitt felt ble det felt hhv. 15, 9, 8 og 10 stk. voksne bukker etter denne datoen.

I 2012 var 10 av 92 dyr felt etter 20. september voksen bukk. 5 av disse ble felt i Odde. Om disse var i brunst vites ikke. Felling av voksen bukk i brunst synes slik ikke å være noe stort problem.

**TILTAK FOR BEDRE JAKT I HORDALAND 2012
SAMJAKTSAVTALER STATSALLMENNINGENE**

I forkant av høstens jakt ble det drøftet ulike tiltak for at reinen lettere skulle komme inn i Hordaland. Ulike forslag til fredningssoner, utvidet nattefredning, perioder uten jakt med mer ble foreslått. Det var også drøftinger omkring samjakt mellom statsallmenningen og private vald i randområdene. Drøftingene omkring mulige fredningssoner resulterte ikke i konkrete tiltak denne høsten, men det ble bl.a. innført forlenget nattefredning. Det ble også inngått ulike skriftlige samjaks-/overføringsordninger. Avtalene varierer i omfang og detaljrikdom, men generelt bør avtalene gjøres noe enklere og skrives så konkret at de er lett forståelig også for ”utenforstående”. Nedenfor er det satt op en kort oversikt over ulike samjakt-/overføringsavtaler og tiltak på statsallmenningene i Hordaland og Buskerud.

Eidfjord statsallmenning HA283

Nattefredning kl. 18.00 – kl. 08.00

Samjakt mellom private vald i Eidfjord (HA 6II, 6III, 19, 20B, 22, 23, 24, 25A+C, 26, 26A, 27, 28 og HA283 i området nord for Nordmannslågen. Diverse vilkår er satt for slik overføring.

Eidfjord fjellstyre ønsket en stor fredningssone fra Numedalslågen (mellom HA55 og HA56) og norvestover på nordsiden av Bjornesfjorden og inn i Eidfjord statsallmenning. ØNF ønsket ikke dette. ØNF ga Eidfjord tilbud om å gå inn på HA55 vest for Langebuåni etter 15/9. Eidfjord takket nei da de var redd dette ville hindre reinen i å trekke vestover.

Ullensvang statsallmenning HA281 / HA282

Nattefredning kl. 17.00 – kl. 09.00

Samjakt mellom private vald i Ullensvang herad / Odda sokn (HA 3, 5A, 5B, 5-1, 5-2, 9, 10, 12, 14, 17 og 296) og Ullensvang statsallmenning. Periode 1. – 30. september. Unntak for de østre delene av HA 282.

Samjakt mellom Røldal statsallmenning (HA280) og Ullensvang statsallmenning (HA281/282). Hele jaktperioden og gjelder innenbygdsjegere med kort fra en av statsallmenningene. Jegerne fra Røldal kan inn på HA282 sør for Bjørnavassdraget.

Øvre Numedal statsallmenning

Allmenningsberettigede jegere som har fått allmenningskort kan overføre inntil to kort fra private vald mot betaling. Allmenningsberettigede jegere som ikke har fått allmenningskort kan overføre inntil to kort fra private vald mot betaling.

HA55 har gjensidig samjaksavtale med HA56. Samjaksavtale ble inngått med HA35 og HA36 for området nord for Heinvasdraget.

Ulvik statsallmenning

Samjaktavtale med Ullensvang statsallmenning. Kan slippe inne med 15 jegere mot at Ulvik fjellstyre gir fra seg 30 fellingstillatelser til Odda fjellstyre og 30 fellingstillatelser til Ullensvang fjellstyre for bruk på Ullensvang statsallmenning.

Samjaksavtale med Øvre Numedal statsallmenning. 8 jegere fra Ulvik kan samtidig jakte på Øvre Numedal statsallmenning nord for Lågen og vest for Langebuåni sør for Lågen. Ulvik gir fra seg 8 antall kort.

FLASKEHALSER / BARRIERER

Et tilbakevendende diskusjonstema i forbindelse med jakta er villreinenens områdebruk og hvorfor reinen ikke kommer til ulike områder. Naturlige og menneskeskapt flaskehalser / hindringer kan ha stor betydning. Nedenfor er det satt opp noen eksempler på slike flaskehalser / hinder som synes å ha stor betydning for jakta øst Buskerud og Telemark, samt Hordaland.

Buskerud / Telemark

På vei østover til de østre områdene av Buskerud og Tinn er det i tre veier reinen ofte bruker eller prøver å bruke. Dette er sørsiden av Lågenvassdraget (sør for Krossvatnet/Skrykken), Havfoss (mellom Hettefjorden og Mår) og Stegaros (mellom Mår og Kalhovdfjorden).

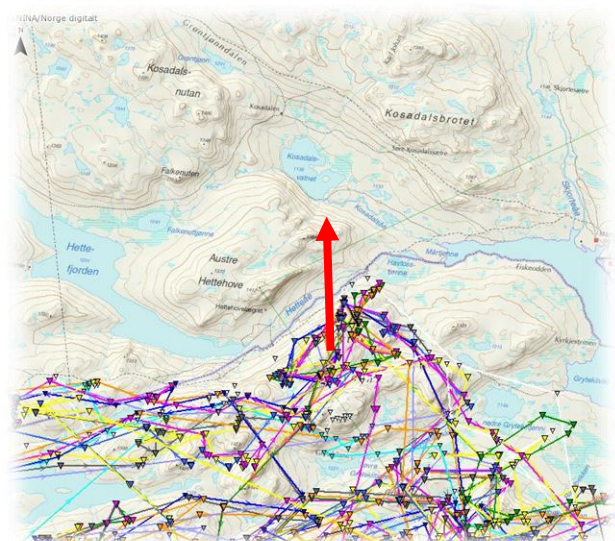
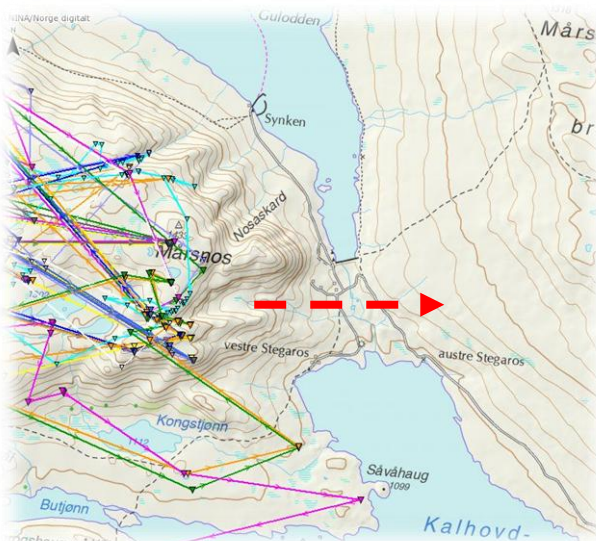
Stegaros (Mår – Kalhovdfjorden)

Nesten hvert år kommer reinen trekkende østover mot Stegaros, men blir der effektivt stoppet av veier, trafikk og annen infrastruktur. Dette området synes å ha blitt en nesten absolutt barriere å krysse i jakta. Dersom reinen hadde kunnet krysse østover i dette området ville dette ha gitt jakt i de østre områdene av Tinn, samt de private områdene øst i Nore og Uvdal. Dette da reinen på trekk vestover i stor grad ville ha blitt presset oppover langs Mår før den kunne trekke vestover. Dette ville også øke muligheten til å få reinen nord for Numedalslågen og dermed inn i Hordaland på tur vestover. Dette punktet synes å ha en nøkkelrolle for å bedre jaktforløpet. Det bør her skje en omlegging av all infrastruktur og bruk av området.

Når reinen ikke klarer å krysse østover ved Stegaros går den ofte nordover på vestsiden av Mår i forsøk på å krysse østover på nordsiden av Mår. Reinen møter da en annen flaskehals – Havfoss.

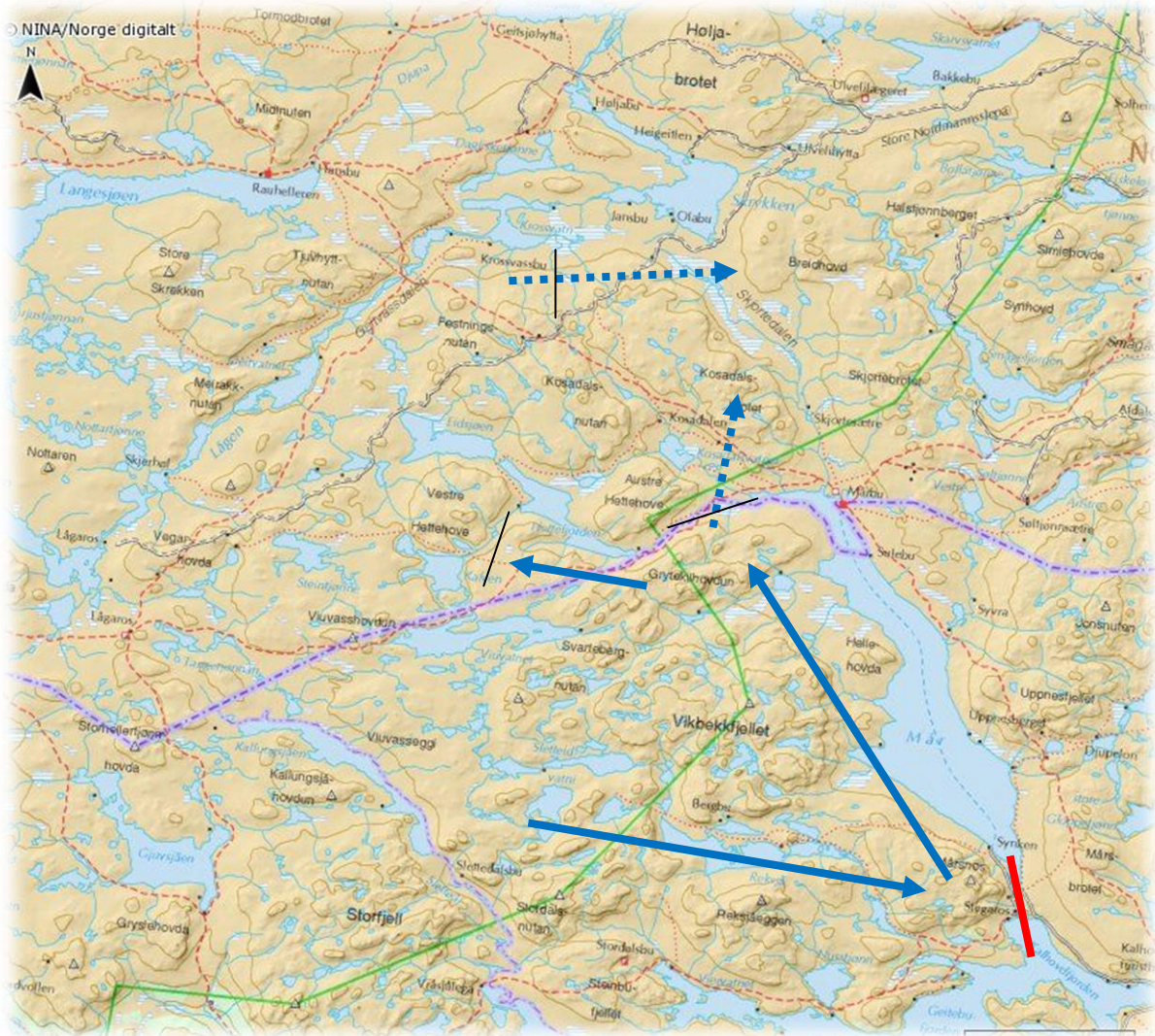
Havfoss (Hettefjorden – Mår)

Området ved Havfoss mellom Hettefjorden – Mår benyttes av villreinen, men GPS-merkede simler viser helt klart at det er en relativt stor terskel for reinen å krysse dette området. Selv om det er en jaktfri sone nord for kryssingspunktet synes ikke dette alltid å bli respektert. Det går også en mye trafikkert merket DNT-løype på sørsiden av vassdraget som også bidrar til å stenge reinen. Det bør i dette området innføres en større jaktfri sone både nord og sør for Havfoss, samt gjennomføres en bedre informasjon overfor jegerne.

Krossvatnet / Skrykken

GPS-merkede simler viser at reinen kan ha vanskelig for å trekke forbi dette området både i forkant og under jakta. Ofte snur reinen på Krossvasshøgda og drar sørvestover igjen. Etter jakta synes det østlige trekket i dette området å gå bedre.

Fylkesgrense Hordaland (fra Bremafoten til Nedre Hellevatnet)

Gjennom mange år er det observert at reinen har vanskelig for å trekke vestover inn i Hordaland. Rette vindretning er selvsagt en forutsetning, men selv med riktig vindretning virker det som om reinen ikke vil vestover. Høstens jakt er et godt eksempel på dette, hvor selv lange perioder med sterk vestavind og dårlig vær ikke fikk reinen til å trekke vestover. Det er nærliggende å tru at jegerne selv er sterkt medvirkende til at reinen ”sklir av” langs fylkesgrensa.

Effekten av til dels mye folk vest for fylkesgrensa forsterkes trolig av at det er lite jakttrykk på Buskerud- og Telemarkssiden. Spesielt i området mellom Bjornesfjorden og Kvenna kan reien bli gående nærmest uforstyrret i lange perioder. Et tiltak for å bedre reinens mulighet til å trekke inn i Hordaland kan være å etablere større fredningssoner/korridorer i retning øst-vest, kombinert med økt jakttrykk øst for fylkesgrensa.

Et par sentrale flaskehalser hvor det også bør vurderes større fredningssoner er ved Bremafoten og Hansbu (finnes fredningssoner i dag).

